

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa B. Z.-K., S. K. i D. K.

przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. [...] w R.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 marca 2016 r.,

zażalenia powodów na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

**oddala zażalenie i nie obciąża powodów kosztami
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

W zaskarżonym postanowieniu Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 17 czerwca 2015 r., jako nieopłaconą w terminie. Skarżący w zażaleniu na to postanowienie, zarzucając naruszenie art. 112 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 ze m., dalej u.k.s.c.), wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie Sądowi Apelacyjnemu sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarżący, reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, zostali częściowo zwolnieni od opłaty od apelacji. Postanowienie w tej sprawie Sąd Okręgowy w Rzeszowie doręczył pełnomocnikowi powodów w dniu 3 sierpnia 2015 r., co jest w sprawie bezsporne. Opłaty sądowe od apelacji, w wysokości niepodlegającej zwolnieniu, zostały uiszczone dopiero w dniu 11 września 2015 r., po wezwaniu przez Sąd Okręgowy. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny trafnie uznał, że apelacja nie została opłacona w terminie. Zgodnie, bowiem z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. w razie, gdy wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych został oddalony, a strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, termin do wniesienia opłaty, od której nie została zwolniona, wynosi siedem dni od dnia doręczenia jej postanowienia o oddaleniu wniosku. Jak wynika jednoznacznie z porównania art. 112 ust. 2 i 112 ust. 3, w takim przypadku, jeżeli pismo podlega opłacie stałej lub stosunkowej strony nie wzywa się do uiszczenia opłaty. Ustawodawca uznał, że to profesjonalny pełnomocnik ma obliczyć należną opłatę i wnieść ją w terminie siedmiu dni od doręczenia postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych.

Skarżący zarzucają, że wykładania literalna art. 112 ust. 3 u.k.s.c. wskazuje, iż regulacja zawarta w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., dotyczy tylko sytuacji, gdy sąd odmówił w całości zwolnienia od kosztów sądowych. To, że we wspomnianym przepisie jest mowa o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie jest wystarczającym argumentem, aby uznać, że art. 112 ust. 3 u.k.s.c. nie ma zastosowania do sytuacji, gdy sąd oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w części. W takiej sytuacji mamy przecież również do czynienia z oddaleniem wniosku. Brak wyraźnych argumentów, aby wtedy, gdy mamy do czynienia tylko z częściowym oddaleniem wniosku zwalniać profesjonalnego pełnomocnika z obowiązku jej uiszczenia bez wzywania przez przewodniczącego. Skoro ustawa nakłada na niego, w razie oddalenia wniosku w całości, obowiązek samodzielnego wyliczenia opłaty, którą strona ma uiścić, to brak wyraźnych argumentów za tym, aby w sytuacji, gdy sąd wskazuje wysokość należnej opłaty, uzależniać jej zapłatę od wezwania przewodniczącego sądu. Taka interpretacja art. 112 ust. 3 u.k.s.c. prowadzi do przypisywania ustawodawcy braku racjonalności.

Z jednej strony nakładałby na profesjonalnego pełnomocnika, w celu przyspieszenia postępowania, obowiązek nie tylko opłacenia kosztów sądowych bez wzywania do tego, gdy profesjonalny pełnomocnik ma je samodzielnie wyliczyć. Natomiast z drugiej strony, gdy sąd określi w postanowieniu o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych ich wysokość i obowiązek strony sprowadza się tylko do zapłaty w terminie tygodniowym, konieczne byłoby wzywanie do uiszczenia kosztów. Gdyby taka była wola ustawodawcy, to musiałoby to znaleźć swoje wyraźne odbicie w treści art. 112 ust. 3 u.k.s.c. Skoro zaś w tym przepisie mowa jest tylko o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, to należy przez to rozumieć zarówno postanowienie odmawiające zwolnienia w całości, jak i postanowienie, w którym sąd określił, jaką opłatę strona ma zapłacić, czyli tylko częściowo uwzględnił jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Wykładania celowościowa wskazuje, więc wyraźnie, że na tle art. 112 ust. 3 u.k.s.c. nie może mieć decydującego znaczenia, to iż w przypadku częściowego zwolnienia wysokość opłaty oblicza sąd, a w przypadku oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości jej ostateczną wysokość ma ustalić pełnomocnik. Ta różnica w obowiązkach pełnomocnika jest argumentem za tym, aby gdy ma on tylko zachować termin do wniesienia opłaty, nie wymagać, aby konieczne było wzywanie strony dodatkowo przez sąd, a tym samym wydłużania postępowania.

W sytuacji, gdy pełnomocnik stron po otrzymaniu postanowienia o częściowym zwolnieniu strony z obowiązku uiszczenia należnych kosztów sądowych, nie dotrzymał siedmiodniowego terminu do wniesienia należnej opłaty sądowej brak podstaw, aby uznać, że niedotrzymanie tego terminu powinno nie mieć znaczenia w imię gwarantowanego w konstytucji dostępu strony do rozpoznania jej sprawy przynajmniej w dwóch instancjach. Sam fakt, iż co do zasady względ na szybkość postępowania nie może odnosić się do ograniczania uprawnień stron wiążących się z obroną ich prawa nie stanowi wystarczającego argumentu, aby za każdym razem zwalniać stronę z obowiązków jednoznacznie nałożonych na nią przez ustawę. Taki sposób rozumowania prowadzi w istocie do wniosku, że w każdym przypadku, gdy profesjonalny pełnomocnik nie dotrzyma siedmiodniowego terminu do uiszczenia należnych kosztów, sąd nie powinien brać tego pod uwagę. W zażalenie kwestionuje się wobec tego zgodność regulacji

zawartej w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. z Konstytucją. Dopóki ustawodawca nie zmieni jednak tej regulacji lub nie wyeliminuje jej z obrotu wyrok Trybunału Konstytucyjnego, sąd ma obowiązek jej przestrzegania.

Mając na względzie, że zarzuty podniesione w zażaleniu okazały się niezasadne Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł, jak w sentencji postanowienia.

jw

l.n